

АНТИКОРУПЦІЙНІ ТРЕНІНГИ ДЛЯ ДІТЕЙ: ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Момот Т. В., д-р екон. наук, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Центр стратегічного моніторингу та антикорупційного менеджменту, **Савіцька І. Ю.**, **Воскресенська Ю. Г.**, **Вецнер В. А.**, ХСШ «Ліцей мистецтв» № 133

Через два десятиліття глобальних зусиль щодо боротьби з корупцією цілком очевидно, що запобігання та боротьба з корупцією є головною проблемою для будь-якої країни. В цілому вчені та практики, що досліджують корупцію погоджуються з загальним визначенням корупції як зловживанням державною службою для отримання особистої вигоди.

За даними досліджень провідних міжнародних організацій корупція є однією з причин, що призвела до масових протестів в Україні наприкінці 2013 року - на початку 2014 року. Згідно з результатами дослідження "*Барометра Світової Корупції*" (*Global Corruption Barometer*), проведеного міжнародною організацією *Transparency International* у 2016 році, 36 відсотків українців були готові вийти на вулицю, протестуючи проти корупції. За результатами проведеного Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) наприкінці 2013 року дослідження громадської думки, корупція вже входила до переліку найбільших проблем населення і викликала особливе занепокоєння у 47 відсотків громадян. За даними досліджень Індексу сприйняття корупції (CPI), що проводяться *Transparency International*, українці вважають свою державу однією з найбільш корумпованих у світі: у світовому Індексі сприйняття корупції за 2016 рік Україна отримала 29 балів зі 100 можливих та посіла 131 місце зі 176 країн, розділяючи його з Казахстаном, Росією, Непалом та Іраном.

Велику роль громадянського суспільства у втіленні демократичних перетворень відзначає дослідження *Freedom House Nations in Transit*, цього року воно принесло Україні +4 бали. Підзвітність державних закупівель завдяки системі ProZorro, державне фінансування партій, перші розслідування НАБУ, участь громадськості в антикорупційних реформах – саме ці зміни експерти назвали найголовнішими. Найбільшими викликами дослідження визнало слабкість інституцій, які мають забезпечувати верховенство права, надмірну зарегульованість економіки та зосередження влади в руках олігархічних кланів.

В умовах, що склалися корупція є як прямою загрозою національній безпеці, підтримці стабільності та злагоди в країні. Її негативні наслідки полягають і в тому, що вона розмиває такі найважливіші конституційні принципи консолідації нашого суспільства, як принцип соціальної справедливості й рівності всіх перед законом. Корупція підриває довіру народу до влади, дискредитує ринкові механізми конкуренції та запобігання монополізму в економіці, сприяє лобіюванню законодавчих і нормативних

актів, масштабним зловживанням та злочинності. Отже, держава потребує рішучих дій, спрямованих на протидію корупції.

Рівень та масштаби корупції в країні, ефективність протидії корупційним процесам значною мірою залежать від доброчесності виборних посадових осіб, демократичності політичної системи загалом і розвитку громадянського суспільства зокрема.

Принципи та форми участі громадянського суспільства у попередженні і протидії корупції зазначені у статті 13 Конвенції ООН проти корупції та охоплюють зокрема посилення прозорості й сприяння залученню населення до процесів прийняття рішень, забезпечення для населення ефективного доступу до інформації; проведення заходів щодо інформування населення, які сприяють створенню атмосфери неприйняття корупції, а також реалізація програм державної освіти, у тому числі навчальних програм у школах й університетах [1].

Таким чином, слід константувати, що надзвичайної актуальності набуває дослідження передового європейського досвіду з розробки та впровадження освітніх програм.

На базі систематизації досвіду таких країн як Литва, Латвія, Польща, Австрія, Македонія та у співпраці з Центром стратегічного моніторингу та антикорупційного менеджменту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова пропонується розробка та проведення майстер-класів для учнів шкіл (14-18 років) «STOP-корупція». Мета проведення майстер-класів: розвиток культури нетерпимості до корупції шляхом підвищення обізнаності учнів шкіл з питань антикорупційної діяльності, їх громадської свідомості, розуміння в у сфері прав і законних інтересів людини та громадського обов'язку.

До програмних питань слід віднести такі: тлумачення терміну «корупція», причини та наслідки корупції, «Корупційний барометр» (інтерактивна гра з ситуаційними вправами, шляхи протидії корупції). За результатами проведення майстер-класів буде проведено підсумкове тестування учнів шкіл для оцінки ефективності проведеної роботи.

У перспективі вважаємо за доцільне започаткування на базі Центру стратегічної аналітики та антикорупційного менеджменту Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова ЄВРО-ШКОЛИ «Основи антикорупційного менеджменту» для учнівської молоді.

Список використаної літератури

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 49. – Режим доступу. - http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_c16